

El nou veguer de l'Ebre

El nomenament de Joan Castor Gonell com a delegat del Govern obre una perspectiva de com pot anar l'acció de la Generalitat a les Terres de l'Ebre, després de molts anys de delegats nacionalistes. L'existència d'una Delegació Territorial del Govern a les Terres de l'Ebre, amb seu a Tortosa, és ja un fet normal assumit plenament a la realitat social i política de les comarques ebrenques. Val a dir, però, que no fa tants d'anys i que darrere hi ha una llarga història demanant-ho.

Josep Bayerri Raga,
periodista

Amb la divisió d'Espanya en províncies (1833) comença la reivindicació les Terres de l'Ebre per a disposar d'una estructura territorial pròpia deslligada del Camp de Tarragona, amb una autoritat governativa pròpia. Havien estat vegueria des de feia centenars fins al Decret de Nova Planta de 1716, que assimilà les institucions catalanes al model castellà. Va nèixer el Corregimiento de Tortosa, també desvinculat de Tarragona i amb àmbit a les comarques de l'Ebre amb algunes excepcions. Durant prop de trenta anys, però, la nova divisió provincial mantingué la figura del Corregidor amb atribucions i jurisdicció territorial. El darrer fou Faustino Allende Valedor (1861).

A finals del segle XIX es planteja la demanda d'un subgovernador civil per a la zona de l'Ebre, però no va reeixir. El 1928, l'aleshores cap del Govern, el general Primo de Rivera, es planteja crear noves províncies; hi havia quatre o cinc ciutats significatives que es van abocar per aconseguir una nova província sota la seua capitalitat. Una d'elles fou Tortosa per iniciativa de l'alcalde Joaquim Bau Nolla. La nova província tortosina aplegaria les comarques catalanes de l'Ebre tot i que alguns pretenien eixamplar-la també a municipis del Matarranya i el Baix Aragó. Al cap i a la fi, tot quedà en no res i solament es feu efectiva la divisió de Canàries en dos.

Finalment, en arribar la democràcia (1978) es va fer realitat el desig amb el decret del president Josep Tarradellas creant el Consell Intercomarcal de les Terres de l'Ebre que aplegava les quatre comarques amb el propòsit de representar-les davant la Generalitat i coordinar totes les iniciatives del territori. Fou l'única iniciativa d'aquest nivell a Catalunya. Malauradament, no es van aconseguir els objectius previstos per la manca de capacitat política

El Palau Abària fou restaurat el 2005 per a situar la seu del delegat de la Generalitat i va esdevindre el centre del poder a les Terres de l'Ebre.

dels dirigents locals d'aquell moment. Poc després, durant el primer govern d'Aznar es va parlar novament de la creació de noves províncies, per l'impacte electoral que podia tindre a favor del PP. També es va parlar de Tortosa, però no va passar d'una pura especulació

Fou el 22 de març de 2001 quan, davant la proximitat de les eleccions catalanes de 2003 i la tensió per l'aprovació dels grans transvasaments del PHN, que el govern de Jordi Pujol decretà la creació de la Delegació del Govern. El veritable impulsor fou el conseller en cap Artur Mas que després seria candidat a president, derrotat per Pasqual Maragall al davant del primer tripartit. Pujol mai havia estat partidari de recuperar les vegueries; ell fou impulsor de la comarcalització que diluïa el poder i feia més fàcil controlar-lo des del Govern. Considerava que les vegueries, acabarien sent la substitució de les diputacions dins el marc de la política catalana i l'existència de contrapoders com ho eren les grans ciutats (Barcelona al capdavant en mans dels socialistes). Artur Mas, tot i defensar les comarques, volia evitar una excessiva dissolució dels centres de gestió amb la recuperació de les vegueries (aleshores solament es plantejava Tortosa i Manresa). Els socialistes, per la seua part, sempre han estat d'acord amb la re-

gionalització de Catalunya tot i que evitant el nom de vegueria. Siga com siga, la primera regió a crear-se fou la de l'Ebre al nivell de les quatre capitals derivades de la divisió provincial. En un primer moment tant la Catalunya Central (Manresa) com l'Alt Pirineu (la Seu d'Urgell) es van configurar com a subdelegacions de Barcelona i Lleida, encara que prompte esdevingueren noves regions, com ara també el Penedès.

Al seu moment els veguers eren els representants del poder reial; avui els delegats ho són del poder de la Generalitat; d'alguna manera són la seua reencarnació. Des de 2001, a més de l'acabat de nomenar, nascut a Sant Jaume d'Enveja, set persones han ocupat el càrrec. Quatre d'ells durant períodes prou llargs per a promoure iniciatives i gestionar projectes al davant del Consell de Govern territorial integrat pels responsables dels departaments de la Generalitat: Francesc Sancho Serena, de L'Ampolla (2001-2003); Josep Lluís Salvadó Tenesa de la Ràpita (2004-2011), Francesc Pallares Povill d'Arnes (2011-2021) i Albert Salvadó Fernández de la Ràpita (2021-2024). Tres més: Mercé Miralles Guerrero de Tortosa (2003), Miquel Castelló Merino de Roquetes (2006) i Adam Tomàs d'Amposta (2024) ho han estat durant curts períodes de transitorietat política. ■